

Sygn. akt II Ca 183/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Grzesik (spr.)
Sędziowie:	SO Iwona Siuta SO Tomasz Sobieraj
Protokolant:	stażysta Anna Grądzik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 września 2016 roku w S.

sprawy z powództwa (...) *spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.*

przeciwko **T. I.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Myśliborzu z dnia 23 listopada 2015 roku, sygn. akt I C 354/15

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie doręczenia pełnomocnikowi powoda zobowiązania z dnia 15 października 2015 roku oraz w zakresie rozprawy z dnia 23 listopada 2015 roku i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Myśliborzu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

SSO Iwona Siuta SSO Małgorzata Grzesik SSO Tomasz Sobieraj

Sygn. akt II Ca 183/16

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. w S. wniósł w dniu 29 kwietnia 2013 r. do Sądu Rejonowego Szczecin P. i Zachód w S. pozew przeciwko T. I. o zapłatę kwoty 68. 432,46 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 marca 2013 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W dniu 14 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin P. i Zachód w S. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w całości uwzględniający powództwo.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany w niósł zarzuty.

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2013 r. sprawę przekazano do rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądowi Rejonowemu w Myśliborzu.

Wyrokiem z dnia 23 listopada 2015 r. Sąd Rejonowy w Myśliborzu w sprawie o sygn. akt C 354/15: uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego Szczecin P. i Zachód w S. z dnia 14 czerwca 2013 roku w sprawie I Nc 556/13 i powództwo oddalił (pkt I); zasądził od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz pozwanego T. I. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II), nakazał Skarbowi Państwa Sądowi Rejonowemu w Myśliborzu pobrać od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 1.905 zł, tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach:

Przedsiębiorstwo Produkcji (...) sp. z o.o. w D. wpisana do KRS pod numerem (...) prowadziła działalność gospodarczą współpracując w zakresie dostaw szyb ze spółką (...) sp. z o.o. w S.. Uprawnionym do reprezentacji spółki członkiem zarządu był pozwany T. I. (bezsporne).

Według stanu na dzień 11 marca 2013 r. spółka (...) posiadała zadłużenie wobec spółki (...) z tytułu niezapłaconych faktur z dnia 31 października 2012 r., 8 listopada 2012 r., 22 listopada 2012 r., 10 grudnia 2012 r., 19 grudnia 2012 r., 8 lutego 2013 r. na łączną kwotę 68.432,46 zł.

W dniu 11 marca (...). na zestawieniu faktur T. I. zadeklarował spłatę powyższego zadłużenia w równych ratach, płatnych do końca każdego kolejnego miesiąca począwszy od marca 2013 r. w kwocie po 13.686,49 zł oraz pismem wezwała powoda do zwrotu weksla zabezpieczającego płatność wcześniejszej zaległości pozwanej spółki.

(...) sp. z o.o. w S. uzależniła dalszą współpracę od podpisania przez pozwaną umowy współpracy, do której podpisania między stronami nie doszło.

Przed powstaniem powyższego zadłużenia (...) sp. z o.o. w D. posiadała zadłużenie wobec powoda na kwotę 48.583,20 zł według stanu na dzień 19 kwietnia 2012 r., które zobowiązała się spłacić w ratach miesięcznych po 7.000 zł tak by na koniec lipca 2012 r. stan zadłużenia zmniejszyć poniżej kwoty 20.000 zł. Na zabezpieczenie powyższego wystawiono weksel in blanco podpisany przez T. I.. Należność została spłacona.

Wystawiony weksel in blanco został przez powoda uzupełniony dla wyegzekwowania zadłużenia powstałego na dzień 11 marca 2013 r. z faktur z dnia 31 października 2012, r, 8 listopada 2012 r., 22 listopada 2012 r., 10 grudnia 2012 r., 19 grudnia 2012 r., 8 lutego 2013 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że pozwany konsekwentnie od chwili złożenia zarzutów przyznawał fakt istnienia wobec powoda w różnym czasie zaległości w płatnościach i nie kwestionował ich wysokości. Dlatego też zestawienie niezapłaconych faktur z dnia 11 marca 2013 r. jest jednoznaczne z prawdziwością twierdzeń obu stron procesu o istniejącym długu i jego wysokości w powyższej dacie. W ocenie Sądu potwierdziła to również korespondencja mailowa wymieniona przez strony procesu w dniu 19 lutego 2013 r. Bez wątplenia też pozwany złożył oświadczenie, w którym zobowiązał się w imieniu spółki (...) spłacać powyższy dług w równych ratach, czemu powód nie zaprzeczył.

Dalej Sąd I instancji wskazał, iż z zestawienia konta 202 jednoznacznie wynika, że w marcu 2012 r. (...) sp. z o.o. w D. posiadała zadłużenie wobec powoda na kwotę 49.566,41 zł według stanu na dzień 5 marca 2012 r. i w związku z tym strony zawarły porozumienie o spłacie długu w ratach jak również na zabezpieczenie spłaty tego długu został wystawiony przez T. I. weksel in blanco. Mimo, że powyższe porozumienie z dnia 26 kwietnia 2012 r. nie zawiera podpisów stron i pozwany nazywa je projektem porozumienia, to strony przestrzegały jego postanowień, co potwierdza wykonanie spłaty ratalnej realizowane i księgowane na koncie 202 w okresie od marca do lipca 2012 r. jak i fakt, że tylko z tego powodu i w tych okolicznościach (...) sp. z o.o. w S. weszła w posiadanie weksla in blanco,

co oznacza, że dotarło do niej oświadczenie dłużnika, że weksel wystawia na zabezpieczenie spłaty długu w kwocie 48.583,20 zł z kwietnia 2012 r. Z zestawienia konta 202 wynika jednoznacznie, że z konta bankowego (...) sp. z o.o. wykonano na rzecz powódki przelewami bankowymi płatności w okresie od marca do końca lipca 2012 r. na łączną sumę 97.100 zł w tym spłacono początkową należność na kwotę 49.566,41 zł oraz część należności bieżących wynikających z faktur wystawionych w okresie od 9 marca do 25 lipca 2012 r. na łączną sumę 67.089,14 zł co na koniec lipca 2012 r. dało zadłużenie na rzecz powódki w kwocie 19.555,55 zł. Sąd uznał, iż dla zawarcia porozumienia wekslowego nie jest konieczne zachowanie żadnej szczególnej formy a zatem może ono być zawarte w dowolnej formie, ustnej, pisemnej, dorozumianej.

W ocenie Sądu Rejonowego powyższe porozumienie poprzez sam fakt przystąpienia do wykonania jego postanowień przez dłużnika i przyjęcia świadczeń przez wierzyciela oraz przyjęcia weksla wskazują na dorozumianą formę zawarcia porozumienia wekslowego.

Uznano, że nie podpisany a wykonywany projekt porozumienia wekslowego z dnia 26 kwietnia 2012 r. jest dowodem postanowień stron co do warunków wypełnienia weksla in blanco. Zatem weksel in blanco mógł być uzupełniony do kwoty 48.583,20 z tytułu faktur nie zapłaconych do dnia 26 kwietnia 2012 r. i nie spłaconych w ratach do dnia 31 lipca 2012 r. a nie z tytułu zobowiązań powstałych po tej dacie.

Sąd Rejonowy przytoczył brzmienie art. 10. Prawa wekslowego i zaznaczył, że ciężar dowodu, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem, spoczywa na dłużniku, i musi on powyższe udowodnić. W ocenie Sądu pozwany w sposób skuteczny udźwignął ciężar niniejszego dowodu w przeciwieństwie do powódki, która żadnymi dowodami nie udowodniła, że w posiadanie weksla in blanco weszła w innych okolicznościach i dla zabezpieczenia innych późniejszych wierzytelności, w tym w szczególności dochodzonych w niniejszym postępowaniu. Powód nie zaprzeczył ani zakresowi projektu porozumienia z dnia 26 kwietnia 2012 r. , ani okolicznościom i celowi w jakich wszedł w posiadanie weksla in blanco i nie przedstawił na tę okoliczność żadnych dowodów.

Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo jest bezzasadne i zaistniały podstawy do uchylenia nakazu zapłaty z dnia 14 czerwca 2013 r. w całości i oddalenia powództwa w całości. O powyższym orzeczono na podstawie art. 496 k.p.c. w zw. z art. 10 prawa wekslowego.

Na koszty obciążające przegrywającego powoda złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego pozwanego w kwocie 3.600 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego w wysokości 17 zł.

Wobec faktu, że pozwany korzystał ze zwolnienia od kosztów sądowych i nie uiścił opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty Sąd w oparciu o zasadę z art. 98 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zobowiązany był pobrać powyższą opłatę od powoda jako strony przegrywającej proces w wysokości 1.905 zł.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód i zaskarżając wyrok w części dotyczącej pkt. I i II, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda całości roszczenia dochodzonego pozwem wraz z odsetkami, tj. kwoty 68.432,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 15 marca 2013 r. do dnia zapłaty; zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów postępowania zażaleniowego przed Sądem Okręgowym w (...) wraz z kosztami zastępstwa procesowego za obie instancje oraz kosztami zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Okręgowym w Szczecinie; przeprowadzenie dowodu z zeznań przedstawiciela powoda; przeprowadzenie dowodu z dokumentów załączonych do apelacji, których konieczność załączenia wyniknęła z treści uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego; rozpoznanie sprawy w razie nieobecności powoda; ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 31 oraz art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe — poprzez jego błędną interpretację i w konsekwencji niezastosowanie;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 6 k.c. poprzez jego niezastosowanie w zakresie dotyczącym ciężaru dowodowego pozwanego odnośnie wykazania faktu uregulowania zobowiązania pozwanego wynikającego z wystawienia przez pozwanego weksla własnego przy jednoczesnym przerzuceniu na powoda obowiązku wykazywania okoliczności, z których to pozwany wywodził skutki prawne;

3. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wy. nil; postępowania - w szczególności, art. 212, art. 227, art. 232 art. 233 § 1 i 2;

4. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 299 kpc w zw. z art. 302 kpc oraz, w zw. z art. 379 kpc, poprzez naruszenie zasady równouprawnienia stron procesowych, poprzez zaniechanie przez Sąd przeprowadzenia dowodu z przesłuchania obu stron postępowania poprzez nieuprawnione ograniczenie postępowania dowodowego w sprawie do przesłuchania samego pozwanego (brak wezwania powoda na którąkolwiek z rozpraw), a tym samym pozbawienie powoda możliwości obrony swych praw;

5. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo ustalił zakres obowiązków stron postępowania wekslowego. Do obowiązków powoda w niniejszym postępowaniu należało złożenie weksla oraz wykazanie tożsamości powoda z osobą remitenta, co też powód wykazał i co jest w sprawie bezsporne. Do pozwanego w niniejszym postępowaniu należało zatem przeprowadzenie dowodów wskazujących, że roszczenie nie istniało, zostało spłacone lub zachodzą inne okoliczności uzasadniające oddalenie powództwa, czego pozwany nie uczynił. Pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty wyprost przyznał, że wystawił weksel własny in blanco, który przekazał powodowi.

W ocenie powoda powyższe oświadczenie pozwanego winno stanowić dla Sądu Rejonowego podstawy do zbadania treści weksla pod kątem art. 101 prawa wekslowego. W szczególności istotny jest- pkt 7 art 101 prawa wekslowego, który odnosi się do podpisu wystawcy weksla. Powód złożył do akt sprawy weksel własny pozwanego zawierający jego podpis w części zatytułowanej podpis wystawcy. Zauważono, iż dopiero w dalszej części zarzutów od nakazu zapłaty pozwany podniósł, że weksel ten stanowić miał rzekomo zabezpieczać roszczenia powoda względem Przedsiębiorstwem Produkcji (...) sp. z o.o. z siedzibą w D.. W ocenie apelującego Sąd Rejonowy, przyjmując za prawdziwe twierdzenia pozwanego uznał, że pozwany poręczył spłatę zadłużenia Przedsiębiorstwa Produkcji (...) sp. z o.o. z siedzibą w D. względem powoda. Gdyby w istocie tak było, kolejnym działaniem Sądu winno być ustalenie czy poręczenie zostało dokonane zgodnie z art. 31 prawa wekslowego.

Powód podkreślił jednak, iż analiza treści weksla nie pozwala na przyjęcie, że weksel ten został wystawiony przez Przedsiębiorstwo Produkcji (...) sp. z o.o. z siedzibą w D. i poręczony przez pozwanego. W konsekwencji brak było podstaw do przyjęcia, że pozwany odpowiadał za zobowiązania Przedsiębiorstwa Produkcji (...) sp. z o.o. z siedzibą w D. jako poręczyciel wystawcy weksla.

Dalej apelujący wskazał, iż Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego wyrażonym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, powód zaprzeczył twierdzeniom pozwanego: w zażaleniu na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 22 lipca 2013 r. oraz w odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty.

Zdaniem apelującego ocena dowodów dokonana przez Sąd Rejonowy świadczy o naruszeniu art. 233 kpc w zakresie swobodnej oceny dowodów w zw. z art. 6 kc. Sąd Rejonowy błędnie uznał bowiem, że to powód miał obowiązek wykazywania istnienia stosunku podstawowego oraz przedłożenia porozumienia wekslowego, podczas gdy zgodnie z art. 6 kodeksu cywilnego w z w. z art. 232 kpc to na pozwanym ciążyło wskazanie dowodów i udowodnienia faktu, że weksel został wystawiony dla zabezpieczenia spłaty zadłużenia innego podmiotu i że takie zadłużenie zostało spłacone, ponieważ to pozwany (a nie powód) wywodził z tego korzystne dla siebie skutki prawne.

W niniejszej sprawie strony, wbrew twierdzeniom pozwanego, nie sporządziły pisemnie i nie podpisały deklaracji wekslowej. Nie stanowią żadnego dowodu na „dorozumianą formę zawarcia porozumienia wekslowego”. Swoje stanowisko Sąd Rejonowy wywodził z rzekomego faktu wykonywania niepodpisanego porozumienia wekslowego z

dnia 26.04.2012 r. pomijając przy tym, że gdyby to niepodpisane porozumienie miało rzekomo być wykonywane, to weksel powinien zostać wystawiony przez Przedsiębiorstwo Produkcji (...) sp. z o.o. z siedzibą w D., a nie przez pozwanego. Sąd Rejonowy nie uzasadnił przy tym, jak porozumienie wekslowe pomiędzy Przedsiębiorstwem Produkcji (...) sp. z o.o. z siedzibą w D. a powodem miało regulować sposób wypełnienia przez powoda weksla in blanco wystawionego przez pozwanego T. I..

Apelujący wskazał ponadto, że nie mogły zostać przedstawione twierdzenia powoda dotyczące osoby, która wystawiła weksel na etapie postępowania przed Sądem Rejonowym, ponieważ powód nie otrzymał zobowiązania Sądu wynikającego z postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy na rozprawie w dniu 15.10.2015 r. O zobowiązaniu takim powód dowiedział się dopiero z treści protokołu rozprawy doręzonego pełnomocnikowi wraz z uzasadnieniem wyroku. Pełnomocnik powoda oświadczył, że kancelarię prowadzi jednoosobowo i jest jedyną osobą uprawnioną do odbioru korespondencji. W załączeniu przedłożono kserokopię książki korespondencyjnej (strony 1-7) za okres 12.10.2015 - 16.11.2015 r. wskazujące na odbieranie korespondencji w okresie, kiedy mogło dojść do doręczenia zobowiązania Sądu, co jednak nie nastąpiło.

W dalszej części apelacji zarzucono też, że Sąd Rejonowy poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z zeznań powoda naruszył zasadę równouprawnienia stron procesowych a tym samym pozbawił powoda możliwości obrony swych praw co uzasadnia twierdzenie powoda o naruszeniu przez Sąd Rejonowy art. 299 kpc w zw. z art. 502 kpc oraz w zw. z art. 579 kpc.

Ponadto zdaniem powoda w niniejszej sprawie, ze względu na formalizm postępowania wywołanego zobowiązaniem wekslowym dowód z zeznań stron na okoliczności podane przez pozwanego w zarzutach od nakazu zapłaty jest nieuzasadniony.

Wskazano również, że dokonując określenia kosztów postępowania Sąd Rejonowy pominął w całości kwestię rozliczenia kosztów postępowania zażaleniowego wywołanego zażaleniem powoda na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 22 lipca 2013 r.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się w tym sensie uzasadniona, iż doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku, a to z uwagi na stwierdzoną nieważność postępowania.

W myśl art. 386 § 2 k.p.c. w razie stwierdzenia nieważności postępowania sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Cytowany przepis przewiduje obowiązek wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji w sytuacji stwierdzenia, że zachodzą przyczyny nieważności postępowania. Istotnym przy tym jest, iż wydanie przez sąd drugiej instancji orzeczenia kasatoryjnego nie jest uzależnione od podniesienia przez stronę w apelacji zarzutu nieważności postępowania, albowiem na gruncie art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji w granicach zaskarżenia z urzędu bierze pod uwagę powyższą wadliwość postępowania.

Wskazać zatem należy, iż wśród przesłanek powodujących nieważność postępowania ustawodawca w art. 379 pkt 5 k.p.c. przewidział, iż będzie to miało miejsce zawsze wtedy, gdy strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. W orzecznictwie za utrwalony należy uznać pogląd, iż pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw polega na tym, że z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, jeśli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, przy czym nie ma jakiegokolwiek znaczenia, czy działanie strony mogłoby mieć wpływ na rozstrzygnięcie (por. wyroki SN: z dnia 27 marca 2012 r., III UK 75/11, LEX nr 1213419; z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 248/10, LEX

nr 898418; z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 84/10, LEX nr 621352; z dnia 10 grudnia 2009 r., III CSK 86/09, LEX nr 610166; z dnia 4 marca 2009 r., IV CSK 468/08, LEX nr 515415; z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, LEX nr 55519; nadto postanowienie z dnia 25 marca 2014 r., I PK 291/13, LEX nr 1455814). Innymi słowy, stwierdzenie nieważności postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony swoich praw wymaga rozważenia, czy nastąpiło naruszenie przepisów prawa procesowego, czy to uchybienie miało wpływ na możliwość działania strony, a jeśli obie te przesłanki wystąpiły łącznie, to czy mimo ich spełnienia strona rzeczywiście nie mogła bronić swoich praw (vide postanowienie SN z dnia 4 grudnia 2014 r., III UZ 13/14, LEX nr 1616918; wyrok SN z dnia 12 czerwca 2015 r., II CSK 414/14, LEX nr 1790976).

Typowym przykładem pozbawienia strony możliwości działania jest niezawiadomianie jej o terminach posiedzeń, gdyż uniemożliwia to stronie uczestniczenie w postępowaniu rozpoznawczym wbrew jej woli (wyrok SN z dnia 6 marca 2002 r., III RN 12/01, LEX nr 564475). Nieważność ze względu na tę przyczynę zachodzi w sytuacji niezawiadomienia strony o terminie rozprawy jedynej albo bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku, co uzasadniało odroczenie rozprawy, a sąd rozpoznał sprawę i wydał orzeczenie. Uchybienie to niewątpliwie bowiem uniemożliwiało stronie czynny udział w postępowaniu a jednocześnie nie mogło zostać usunięte przed wydaniem wyroku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 lipca 1974 r., II CR 331/74, OSNC 1975, Nr 5, poz. 84; z dnia 15 stycznia 1999 r., II CKN 139/98, Lex nr 1214381; z dnia 6 marca 2002 r., III RN 12/01, nie publ.; z dnia 8 stycznia 2004 r., I CK 19/03, nie publ.; z dnia 15 grudnia 2006 r., I PK 122/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 325; z dnia 7 lutego 2013 r., II CSK 325/12, nie publ.; z dnia 28 marca 2008 r., V CSK 488/07, Lex nr 424315; z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 404/09, Lex nr 590206; nadto postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CSK 101/15, LEX nr 1770891).

Po wnikliwej analizie akt sprawy Sąd Okręgowy uznał, iż postępowanie toczące się w rozpoznawanej sprawie przed Sądem Rejonowy było dotknięte nieważnością, a to z uwagi na naruszenie prawa powoda do obrony jego praw.

Mieć bowiem należało na uwadze, iż zarządzeniem wydanym na rozprawie w dniu 15 października 2015 r., na której to nie był obecny ani powód ani jego pełnomocnik procesowy, Sąd pierwszej instancji zarządził zawiadomienie pełnomocnika powoda o terminie rozprawy wyznaczonym na dzień 23 listopada 2015 r. oraz zobowiązał go do złożenia oryginału porozumienia wekslowego stanowiącego podstawę do wypełnienia weksla z dnia 14 marca 2013 r. w terminie tygodniowym pod rygorem oceny odmowy przedstawienia dokumentu na podstawie art. 248 § 2 zdaniem trzecim k.p.c. (k. 148). Wprawdzie odpis w/w zawiadomienia o terminie rozprawy wraz z zobowiązaniem został skierowany na prawidłowy adres pełnomocnika powoda, tj. S. ul. (...), to jednak wbrew zapatrywaniu Sądu Rejonowego, nie sposób przyjąć, by przesyłka ta została skutecznie doręczona pełnomocnikowi powoda, a tym samym, by został on skutecznie wezwany do przedłożenia oryginału porozumienia wekslowego i zawiadomiony o terminie rozprawy, po przeprowadzeniu której wydane rozstało orzeczenie rozstrzygające sprawę.

Analiza załączonej do akt sprawy koperty zawierającej przedmiotowe zawiadomienie i elektronicznego potwierdzenia odbioru (k. 149 i 150) dowodzi, że doręczenie pełnomocnikowi powoda zobowiązania z dnia 15 października 2015 r. wraz z zawiadomieniem o terminie rozprawy nastąpiło w trybie art. 139 § 1 k.p.c. stanowiącego, że w razie niemożności doręczenia w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających, pismo przesłane za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe należy złożyć w placówce pocztowej tego operatora, a doręczane w inny sposób - w urzędzie właściwej gminy, umieszczając zawiadomienie o tym w drzwiach mieszkania adresata lub w oddawczej skrzynce pocztowej ze wskazaniem gdzie i kiedy pismo pozostawiono, oraz z pouczeniem, że należy je odebrać w terminie siedmiu dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu, czynność zawiadomienia należy powtórzyć.

Należy mieć na uwadze, iż doręczenie zastępcze dokonane w trybie art. 139 § 1 k.p.c. oparte jest na domniemaniu, że pismo sądowe dotarło do rąk adresata i że w ten sposób doręczenie zostało dokonane prawidłowo. Podstawowym warunkiem skuteczności doręczenia w tym trybie jest jednak to, by postępowanie doręczyciela uregulowane w tych przepisach było uzasadnione zaistniałymi okolicznościami. Chodzi o powstanie sytuacji, gdy nie było możliwe doręczenie właściwe (art. 133, art. 135 i art. 137 k.p.c.) lub zastępcze (art. 138 k.p.c.). Nadto należy pamiętać, że dolegliwe skutki procesowe jakie wiążą się dla adresatów tego sposobu doręczenia, wymagają rygorystycznego

przestrzegania wymogów formalnych przewidzianych w treści przepisu art. 139 k.p.c. oraz w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2010 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 1350). Naruszenie tych wymogów przez doręczyciela czyni doręczenie nieskutecznym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 lipca 2008 r., IV CZ 51/08, LEX nr 447673; .; z dnia 15 maja 2008 r., I CZ 35/08, niepubl.; z dnia 15 listopada 2000 r., IV CKN 1390/00, niepubl.; z dnia 23 listopada 2000 r., III CKN 1407/00, niepubl.; z dnia 7 stycznia 1969 r., II CZ 208/68, OSNCP 1969, nr 9, poz. 164;.; oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1996 r., I CRN 7/96, niepubl. i z dnia 11 czerwca 1997 r., I CKU 88/97, niepubl.).

Tymczasem Sąd Okręgowy analizując załączone do akt niniejszej sprawy elektroniczne potwierdzenie odbioru stwierdził, iż przy doręczeniu pełnomocnikowi powoda przedmiotowej przesyłki nie zostały zachowane wymogi formalne przewidziane w art. 139 § 1 k.p.c., które warunkują możliwość uznania doręczenia per aviso za skuteczne. Z widniejącego na karcie 149 akt sprawy elektronicznego potwierdzenia odbioru wynika w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości, że przedmiotowa przesyłka była awizowana w miejscu prowadzenia przez pełnomocnika powoda kancelarii tylko jednokrotnie, tj. w dniu 19 października 2015 r. Gdy tymczasem ustawodawca na kanwie art. 139 § 1 k.p.c. przewidział, że przesyłka, aby mogła zostać uznana za skutecznie doręczoną w trybie zastępczym, musi być dwukrotnie awizowana w miejscu doręczenia z zachowaniem tygodniowego terminu na jej odebranie przez adresata po każdym pozostawionym awizie. Skoro mające miejsce w tym trybie doręczenie zawiadomienia o terminie rozprawy i zobowiązanie uchybiało wymogom formalnym wynikającym z art. 139 § 1 k.p.c., to doręczenie takie było nieskuteczne, wobec czego przyjęć należało, że pełnomocnikowi powoda nie dość, że nie doręczono skutecznie zobowiązania z dnia 15 października 2015 r. do przedłożenia oryginału porozumienia wekslowego, to nadto nie został on zawiadomiony prawidłowo o terminie rozprawy mającej miejsce w dniu 23 listopada 2015 r.

W tej sytuacji Sąd Rejonowy obowiązany był – wobec nieskutecznego zawiadomienia pełnomocnika powoda – odroczyć termin rozprawy i ponownie zobowiązać pełnomocnika powoda do przedłożenia oryginału wspomnianego dokumentu, a skoro tego nie uczynił i wydał na rozprawie w dniu 23 listopada 2015 r. wyrok w sprawie, to niechybnie takim działaniem -sprzecznym z przepisami kodeksu postępowania cywilnego - dorowadził do naruszenia prawa powoda do obrony, co z kolei skutkować musiało stwierdzeniem nieważności postępowania, a w konsekwencji uchyleniem zaskarżonego orzeczenia i zniesieniem postępowania przed tym sądem w zakresie dotkniętym nieważnością.

Tak przyjmując Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w zakresie doręczenia pełnomocnikowi powoda zobowiązania z dnia 15 października 2015 r. oraz w zakresie rozprawy w dniu 23 listopada 2015 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Myśliborzu, pozostawiając jednocześnie temu Sądowi na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

SSO Iwona Siuta SSO Małgorzata Grzesik SSO Tomasz Sobieraj